

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗ ΤΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΖΩΓΡΑΦΩΝ

ΤΟ ΣΤΟΙΧΕΙΟ ΤΟΥ ΑΤΕΛΙΕ

Στὸ ἐργαστήριον τοῦ Μουρίλλου. — Τὰ περίεργα γεγονότα ποὺ συνέβαιναν ἐκεῖ. — Φάντασμα συμπληρᾷ τις εἰκόνες. — Ὁ Μαῦρος τοῦ Μουρίλλου. — Μία νύχτα ἀγωνίας. — Ἡ καρδιά τοῦ Μαύρου. — Ἡ γενναιοψυχία τοῦ Μουρίλλου.

ΒΡΙΣΚΟΜΑΣΤΕ σὸ 1630. Κάμποσο καιρὸ ἰώρα μωρικὰ πολὺ παρὰδοξα πράγματα γινόντουσαν σὸ ἀτελιέ τοῦ μεγάλου ζωγράφου Μουρίλλου. Οἱ μαθηταὶ τῷ ἐξέχον διδασκάλου, ὅταν ἐπέστρεφαν σὸ ἀτελιέ, εἴρισκαν συχνὰ εἴτε θαυμαστὰς εἰκόνες ζωγραφισμένες σὸ τοὺς μουσαμάδες τοὺς ποὺ τοὺς εἶχαν ἀφαιμένους λευκοὺς, εἴτε τις συνθέσεις τοὺς ποὺ τις εἶχαν ἀφήσει μισοτελειωμένες, συμπληρωμένες μὲ μι' ἀξιοθαύμαστη τέχνη.

Ὁ νέος μαῦρος σὸν ὅποιον εἶχε ἀνατεθεῖ ἢ φύλαξη τοῦ ἀτελιέ ἀπαντοῦσε στερρότουπα σὸς σχετικὰς ἐρωτήσεις τοὺς «δὲν τριγύριζε ἐκεῖ μέσα ὁ Ζόμπι», ἓνα φοβερὸ πνεῦμα τῆς πατρίδας του.

Κάποιο πρωτὶ, δ' εὐνοούμενος ἡ ἡμέρας τοῦ Μουρίλλου, στάθηκε, καταπληκτος, μπρὸς σὸν ὄκριναντὸ του καὶ μιὰ κραυγὴ θαυμασμοῦ τοῦ ξέφρηε.

— Ἐ λοιπόν, τί σοὺ συμβαίνει; ἀκούστικε τότε ἡ φωνὴ τοῦ Μουρίλλου ποὺ ἐπαίρει ἐκείνη τὴ στιγμή σὸ ἀτελιέ.

— Κύριε, κοιχάχτε μόνος σας.

Καὶ ὁ μαθητὴς εἰδείξε σὸ διδασκαλο ἓνα ὠραῖο κεφάλι τῆς Παρθένου προσχεδιασμένο μόνον, μὰ μὲ μιὰ ἀφέλεια γραμμῶν, μιὰ θαυμαστὴ ἔκφραση ποὺ ξεχώριζε γεμάτη φῶς σὸ πανὶ μέσα σ' ἓνα σωρὸ ἄλλα σχεδιασμένα πρόσωπα ποὺ βρισκόοντουσαν σὸ ἀτελιέ.

— Ποιὸς τὸ ζωγράφισε αὐτὸ, ποιὸς ζωγράφισε αὐτὸ τὸ κεφάλι, κύριοι; ῥώτισε ὁ Μουρίλλος. Αὐτὸς θὰ γίνῃ μιὰ μέρα ὁ διδασκαλο; ὀλων μας. Σωπαίνετε; Κανεῖς σας δὲν τὸ ζωγράφισε; Ἐμπρός, ἀς προσπαθήσουμε νὰ διαφωτίσουμε αὐτὸ τὸ μυστήριον.

Κ' ἐφώνησε: «Σεβαστιανέ!» Ὁ νέος μαῦρος, ὁ σκλάβος του, παρονοιάσθηκε:

— Κοιῦσαι ἐδῶ κάθε βράδι, ἔτσι δὲν εἶνε;

— Μάλιστα, ἀφέντη.

— Ποιὸς μπῆκε ἐδῶ τὴ νύχτα ἢ τὸ πρῶτ, πρὶν ἀπὸ τοὺς κυρίους;

— Κανεῖς, ἀφέντη, κανεῖς, ἀπάντησε ὁ νέος μαῦρος τρέμοντας.

— Ἄκου καλὰ, θέλω νὰ μάθω ποιὸς ἔκανε αὐτὴ τὴν εἰκόνα. Ἀπόψε θὰ παραμονέψεις καὶ ἂν τὸ πρῶτ δὲν ἔχεις ἀνακαλύψει τίποτε, σοὺ ἔπισημο εἰκοσι ζυλιές μὲ τὸ μιστίγιο. Μίλησε, πῆγαινε ἴωρα νὰ τρίψεις τὰ χρώματά σου καὶ οεῖς, κύριοι, σὶ τὸ δουλειά σας.

— Ποιὸς εἶνε ὁ δάσκαλός σου, Σεβαστιανέ. Γιατὶ δὲ φαντάζομαι δάσκαλός σου σὶ τὴ ζωγραφικὴ νὰ εἶνε τὸ πνεῦμα Ζόμπι.

Ὁ μαῦρος ἄρχισε νὰ σινέρχεται ἀπὸ τὸν τρόμο του.

— Ἐσεῖς, ἀφέντη, ψιθύρισε.

— Πῶς, ἐγώ, ἀφοῦ δὲν σοὺ ἔκανα ποτὲ μάθημα;

— Μὰ ἐκάνετε σὸ τοὺς ἄλλους κ' ἐγώ οἰς ἄκουγα.

— Καὶ ἐπωφελεῖτο ἀπὸ τὴ διδασκαλία μου, Σεβαστιανέ; Μοὺ προξενεῖς σήμερα τὴν πιὸ μεγάλη χαρὰ ποὺ μπορεῖ νὰ νοιώσει ἓνας καλλιτέχνης. Νοιώθω δι' ἐγὼ δημιουργήσοι κατὶ παραπάνω ἀπ' τὶς εἰκόνες μου: ἐδημιούργησα ἓναν ζωγράφου.

Παῖδί μου, ὅτι κ' ἂν μοὺ ζήτησης, φτάνει νὰ μπορῶ νὰ σὸ κἀνω, θὰ σὸ παραχωρῶ!

Ὁ Σεβαστιανὸς ἔπεσε σὸ πόδια του.

— Ἀφέντη, ἀφέντη, ἀφοῦ εἶστε τόσο καλὸς γιὰ τὸ δυστυχισμένο σκλάβου σας, τοῦ μὲ νὰ οἰς ἱκετεύω νὰ μοὺ παραχωρήσετε... ὦ! εἶνε πολὺ!... τὴν ἐλευθερία τοῦ πατέρα μου!

— Καὶ τὴ δική σου ἀκόμα, παῖδί μου! φώναξε ὁ Μουρίλλος μὴ μπορώντας πῶ νὰ συγκρατήσῃ τὴ συγκίνησή του. Ἡ ἀίτη σου φανερώθηκε δι' εἰσοὶ παῖδί μόνον καρδιά. Ἀπὸ σήμερα θάσαι ὄχι μόνον ὁ μαθητὴς μου, ἀλλὰ τὸ παῖδί μου.

Ὁ Σεβαστιανὸς Γκόμπεθ, γνωστότερος μὲ τ' ὄνομα ὁ «Μαῦρος τοῦ Μουρίλλου» ἔγινε, χάρη σ' αὐτόν, ἓνας ἀπὸ τοὺς πιὸ μεγάλους ζωγράφους, ποὺ εἰμοῦν τὴν Ἰσπανία καὶ ὁ ὅποιος ἄρπασε ἀριστοτεχνήματὰ τέχνης ἀνεκτίμητα, ὀδωξ ἢ Παναγία του, ὁ Ἰησοῦς Παῖδί, ἢ Ἄγία του Ἄννα, ὁ Χριστὸς δεινός σὸ στυλο καὶ λοιπά.

ΠΩΣ ΠΑΗΡΩΝΕΤΑΙ ΤΟ ΕΥΛΟ

Ὁ στρατάρχης τοῦ Λούξεμβουργ, στρατηγὸς τοῦ πρίγκιπος Κονδὲ, σὲ κάποια παρῆλαια πρόσζε μερικὸς στρατιώτες ποὺ βράδιζαν χωριστὰ ἀπὸ τοὺς ἄλλους. Ἐστειλε κάποιον ὑπαοισιὸν του νὰ τοὺς διατάξῃ νὰ κολουθοῦν τὴ σημαία. Ὁλοὶ συμμορφώθηκαν ἐκτός ἀπὸ ἓνα, ὁ ὅποιος ἐξακολουθοῦσε τὸ δρόμο του. Ἐξαγριωμένος ὁ στρατάρχης ἐτρέξε καὶ τὸν ἀπειλοῦσε μὲ τὴ στραταρχικὴ ράβδου ὅτι θὰ τὸν χτυπήσῃ ἂν δὲ συμμορφωθῇ μὲ τὴ διαταγή.

— Ποιὸς εἶνε ὁ δάσκαλός σου, Σεβαστιανέ;

— Ἄν τὸ κάνετε, εἶπε ὁ στρατιώτης, θὰ οἰς κἀνω νὰ μετανοήσετε.

Αὐτὸ περὶ ἔκανε τὸν στρατάρχη ἐξω φρενῶν. Σήκωσε τὴ ράβδου καὶ τοὺς ἐβρέξε καὶ τὸν ὑποχρέωσε ν' ἀκολουθήσῃ τὸ σὸμά του.

Μετὰ δεκαπέντε μέρες ὁ στρατὰς πολιορκοῦσε τὴ Φόρν. Ὁ στρατάρχης Λούξεμβουργ διέταξε ἓναν ταγματάρχη νὰ διαλέξῃ ἄνδρες; γιὰ ἓναν αἰφνιδισμὸ καὶ θὰ τοῦδινε μεγάλη ἀμοιβή.

Ὁ στρατιώτης, ποὺ προαναφέρουμε, διακρίνονταν γιὰ τὴν ἀνδρεία καὶ τὴν τόλμη του καὶ βρεδείχθη αὐτὸς γιὰ τὴν ἐπιχείρησιν. Τοὺς ζήτησε καὶ τοῦ ἐπέστρεψαν νὰ διαλέξῃ μόνος του τριάντα ἀπὸ τοὺς στρατιώτες του. Μὲ τὸσην τόλμη καὶ ἀνδρεία ἐνέργησε, ὡστε πέτυχε τρομερὰ ἀποτελέσματα. Στὸ γνησιμὸ ὁ στρατάρχης τοῦδωκε τὴν ἀμοιβή, ποὺ εἶχε ὑποσχεθῆ. Ἐκεῖνος τὴν πῆρε καὶ τὴ νοίρασε σὸ τοὺς συναδέλφους του. Ἐτοτερα γυνώντας σὸν στρατάρχη τοῦ λέει:

— Μὲ ἀναγνωρίζετε, στρατηγέ μου;

— Ὁχι!

— Εἶμαι ὁ στρατιώτης, ποὺ προσβάλατε καὶ οἰς εἶπε ὅτι ἂν οἰς κἀνω νὰ μετανοήσετε.

Ὁ στρατάρχης συγκινημένος καὶ μὲ δάκρυα σὸ μάτια τὸν ἀγκάλιασε καὶ τὸν ἐφίλησε. Τὸν προήγαγε ἀμέσως σὲ ἀξιωματικὸ καὶ μετὰ λίγο καιρὸ τὸν πῆρε ὑπαοισιὸν του.

Εἶταν νύχτα, καί, μέσα σὸ ἀτελιέ ποὺ ἀγρυπνοῦσε ὁ Σεβαστιανὸς, σὸλλεγίζονταν τὸν πατέρα του, σκλάβου, σὸν κ' αὐτόν, τοῦ Μουρίλλου καὶ ὁ ὅποιος μεθυσμένος ἀπὸ τὴν εὐγενικὴ ἐπιθυμία τῆς ἐλευθερίας, ὑπόφερε τόσο ἀπὸ τὴ σκλαβιά του.

Ἐλεγε μέσα του: «Ἄχ! ἂν γίνω ποτὲ μεγάλος ζωγράφος, ποῖ εὐτυχία γιὰ μένα νὰ οἰσω τὸν πατέρα μου! Περιμένοντας ὀμως αὐτὸ, τί πρέπει νὰ πῶ σῆριο σὸν ἀφέντη γιὰ νὰ γλυτώσω ἀπὸ τὸν ἐξευτελισμὸ τοῦ μαστιγώματος;»

Κουρασμένος ἀπὸ τὶς σκέψεις του, ρίχτικε σὲ μιὰ ψάθα καὶ δοκίμασε νὰ κοιμηθῇ. Μὰ τοῦ κἀκου, ὁ πορτεῖ τὸν ἔτρωγε.

Κατὰ τὸ ξημερώματα σκώθηκε καὶ πλοῖσισε τὸ μισοτέλειωτο κεφάλι τῆς Παρθένου. Φωτισμένο ἀπὸ τὸ μισόφωτο τῆς ἀγνῆς τὸ πρόπλασμα φαινόταν πιὸ γλυκὸ καὶ πιὸ ἀφελές.

Ὁ Σεβαστιανὸς θέλησε ν' ἀντικταθεῖ σὸν πειρασμὸ νὰ τὸ ἀποτελειώσοι. Τοῦ κἀκου. Γεμάτη χρώματα ἢ καλέττα βρέθηκε ἀμέσως σὸ χέρι του κ' ὁ χρωστίρας του ἄρχισε νὰ πεταῖ.

Ἡ καθαρή καὶ ὀμορφὴ ἡμέρα ἔλαμπε πῶ καὶ ὁ ἔσπρος, ἀπορροφημένος ἀπὸ τὴν εἰκόνα του, ἐργαζόταν, ζωγράφισε μὲ θέρη, ξεχνώντας ὀλα ὄς τὴ στιγμή ποὺ στάθηκε σὸν ἀγαλμα ἀπὸ τὸν τρόμο, ἀκωθώντας ὀσέρβου πίσω του.

Στάθηκε καὶ βρέθηκε ἀπάντη σὸν Μουρίλλου, περιτοιχιόμενον ἀπὸ τοὺς μαθητὴς του.

Μιὰ στιγμή γενικῆς σιωπῆς ἐπακολούθησε. Ἐπειτα μὲ φωνὴ γεμάτη συγκίνηση, ὁ Μουρίλλος τὸν ἐρώτισε: